

Sahib ve Başmuharriri
SİRET BAYAR
Memleket menafine aid yazılara
savınlarımız aciktur
Basilmayan yazılar geri
verimez.

ULUS SESİ

— SIYASAL GÜNDELİK TÜRK GAZETESİ —

Sayı 1294

9 Ağustos 1939

Çarşamba

Sayısı 100 Paradır.

On ikinci yıl

Kuruluş yılı 1 Ağustos 927

İnsanlık ve Harp..

Yazan: Cemal İŞINAY

Bütün dünya geçen hafta büyük harbin yirmi beşinci yıldönümünü andı. Tanrının, her şeyden üstün yarattığı beşerin, her yıl anılan bu her şeyden aşağı, feci ve canavarca doğuşu bu yıl daha korkulu bir harp havasının estiği, ürpertici günlere rasıladı.

Dünyayı yerinden sarsan bu harpte milyonlarca ölü, yaralı ve sakat veren insanlık, hiç uslanmadan bütün hızıyla daha korkunç yeni bir harbin derin çukuruna doğru yürüyor, bu ölüm ve felâket girdabının etrafında şaşkın bir halde dönüyor..

İnsanlar, umumî harpte 10 milyon ölü, 19 milyon yaralı ve 10 milyon da sakat vermişler. Yalnız ölen on milyon insanın dirilip te bir geçit resmi yapmaları kabül olsaymış bu geçit resminin 81 gün, 81 gece süreceği hesap edilmiş. Demek ki, bu korkunç ölü rakamına, sakat, yaralı, yetim ve dulları da ilâve edersek, tam iki sene ve geceli gündüzlü, feci tablolarla süslü bir geçit resmi seyretmiş olacağız.

Hakikaten kabil olsaydı da, umumî harpte bu kadar insan ölmüş müzden bir geçselerdi. 17,520 saat gibi bitmez tükenmez bir zaman içinde seyredeceğimiz bu başı, kolu uçmuş, bacıkları kırılmış askerler.

Vekiller Hey'eti dün toplandı

Bu toplantı da Mareşal Fevzi Çakmak ta bulundu

Ankara 8 (A.A) — Vekiller hey'eti bu gün saat on 30 da B şvکیل Dr. R fik Saydamın riyasetinde toplanmış ve

Mareşal Fevzi Çakmağında iştirâkile rûznamede mevcut mes'eleleri görüşmüştür.

Fransız donanması Başkumandanı Londraya hareket etti

Ankara 8 (A.A) — Fransız donanması Başkumandanı, İngiliz filosunun Atlas Oyanosunda

yapacağı manevralarda hazır bulunmak üzere İngiltereye hareket etmiştir.

Amerika Hükûmeti Çinden gümüş almaya karar verdi

Ankara 8 (A.A) — Amerika Maliye Nazaretî (6) milyonluk Çin gümüşü almağa karar vermiştir. Şimdiki fiyatla Çin hükûmetinin eline iki milyon dolardan fazla para geçecektir.

Amerika maliyesinin bu kararı

Vaşingon siyasi mahfilleri Amerikanın Çinin Japonlara karşı mukavemetini arttırmak maksadile Çin gümüşü mübayaası siyasetine durmadan devam etmek arzusunda bulunduğu şeklinde tefsir etmektedir.

Japonyada İngiliz aleyhdarlığı

Ankara 8 (A.A) — Japonyadaki İngiliz aleyhdarlığı nü-

Suriye Haberlerimiz

Emir Abdullah

Bu hafta içinde Suriye Kralı mı ilân edilecek?

Halep (Hususî) — Burada çıkan gazeteler, Mısır'dan aldıkları bir habere atfen Şarki Erdün Emiri Abdullahın bu hafta içinde Suriye Kralı ilân edileceğini, bu hususta Pari-

sin nihai karara varmış olduğunu yazmaktadırlar.

Yalnız İngilterenin, Ürdünün Suriyeye ilhakına razı olup olmadığı henüz belli değildir.

Suriyede Emniyet İşleri

Yerli Hükûmete verildi

Şamdan Bildiriliyor: Komiserliğin neşrettiği 160 numaralı bir kararla Suriye emniyet işleri yerli hükûmete Devrolunmuştur. Bu karar, evvelce Polis dairelerinin Fransız müdürlerinin idaresine tevdi edilmesi hakkındaki kararı Lâğvetmiş. Şam ve Halep Fransız Emniyet müdürleri evvelce olduğu gibi

tekrar Emniyet Müfettişi adını almıştır.

Ho — Komiserliğin bu kararında, kararın alınmasında âmil olan sebeplerde zikredilmekte ve bu günkü Suriye hükûmetinin nezahet, ve Liyakati, dürüstlüğü ve Polis dairelerinin yerli hükûmete iade edilmesine imkân verdiği kaydolunmaktadır.

İngiliz amirallık kuvveti arttırılıyor

Ankara 8 [A.A] — İngiliz Amirallık dairesi kuvvetlerinde iki hususî ihtiyat kıta daha vücuda getirileceği kararlaştırılmıştır.

İngiliz hava filosu Fransa üzerinde gece uçuşları yapacak

Ankara 8 (A.A) — İngiliz Hava Filosu bugün ilk defa olarak Fransa üzerinde gece uçuşu yapacaktır.

İtalya Manevraları

Ankara 8 (A.A) — İtalyadaki manevralar dün bitmiştir.

Bir Toponomi incelemesi

Yazan: Zeki Teoman
Kız İtepe Maarif Memuru

Her yurtta tarihle, antropolojiyle uğraşanlar bulundukları yerin kimlerden miras kaldığını; o yerde eskidenberi yaşayanların bıraktıkları eserleri, dilleri, adetleri, şarkıları, giyim biçimlerini arayarak buldular.

Bir de buna yardım eden Toponomi vardır.

Uluslar bir yerden geçerken sel gibi akmazlar. O yerde:

1 — Ya konuk (misafir) hayatı yaşayarak giderler.

2 — Ya uzun zaman kalırlar; sonra göç ederler.

3 — Yahut ta oranın otokton (yerli) halkı olur. Bu da iki türlü sonuç verir:

A — Yeni gelenler eskileri daha ilerilere koğarlar.

B — Yeni gelenler eskilerle kaynaşır, birbirlerine akraba olur. Adetlerini, ahlaklarını zamanla, ufak tefek didişmeye karıştırırlar.

İkinci, üçüncü şartlar içinde gelenler yeni yurtlarına, çeşmelerine, bahçelerine, mahallelerine, köylerine, şehirlerine yeni yeni ad verirler. Buda onların nesillerine bıraktıkları varlıklardan yurd duygusunu tamlar, devam ettirir. Bu türlü adlar:

1 — En çok eski vatan adları

2 — Yeni gelenlerden yetişen yigitlerin adları

3 — Totemlerinin adları

4 — Kaybolmasını istemedikleri boy ve soy adları

5 — Sevdikleri hayvan, nebat, insan, alet adları
Y. s. İste bu türlü ve

buna benzer araştırmalar Toponomik araştırmalardır.

Biz şimdi bu yolla Mardin ilinde biraz dolaşalım:

Gercüşteki köylerden:

İlöz=Öz yurt

Kırkat=Kırkat, kırk basamak

Erdi=Ermekek mastarından. Oradaki her hangi bir din büyüğünün erdini anlatabilir.

Derindip=Derin bir dip söylüyor. Belki köy bir boğazda; bir çukurdadır. Yahut kuyuları derindir.

İdildeki köylerden:

Barın=Barınmak mastarından, emirdir. Bir yerde barınabileceğimizi, emniyetle yaşayabileceğimizi anlatır.

Alakamış=Bir renk anlatan (ala) kelimesiyle, gene Türkçe (kamuş) kelimesinden yapılmıştır.

Soran=Sormak mastarından, ismi fail. Soran adam.

Medi-h=Kelimenin sonundaki (h) harfi sonradandır. Aslı Madi, bir değişimle Medi, Medih olmuştur.

Madi Türklerinin Mardin vilayeti içine geldikleri Asurların işgaline kadar kaldıklarını tarih yazar.

—Sonu Yarın—

Prens Pol

Sevahi'tte bulunan Yugoslav Kralı naibi prens Pol ile prenses Olga, refakatlerinde prens Nikola ve Aleksandre olduğu halde Kranja gelmişlerdir.

ŞEHİR Ve İLÇE HABERLERİ

Bay Halim Tüzmen

Mardin Müddei Umumi Muavini iken on aydanberi selâhiyetle Savur Müddei Umumilik vazifesini ifa etmiş olan Bay Halim Tüzmen yine şehrimiz adliyesindeki eski vazifesine başlamıştır.

Müddei Umumimizin yeni vazifesini tebrik eder ve kendisine hoş geldiniz deriz.

Akrep İmha Cemiyeti ne yapıyor?

Akrep imha Cemiyetinin son günlerde faaliyeti fazlaşmıştır.

Bilhassa küçük çocuklar geceleri mütemadiyen akrep toplamaktadırlar.

Her gün 1000 den fazla akrep yakalayıp satın alınarak imha edilmektedir.

Belediyemiz

Muzir köpeklerle mücadele edecek

Şehirde geceleri geç vakit dolaştığı haber alınan bir takımı muzir köpeklerin itlafı için Belediyemizce lâzımı gelen tedbirler alınmıştır. Bu tedbire göre köpekler zehirleceklerdir.

Köpeklerin evlerin kapılarına da duran çöpleri döküp karıştırarak mış temin ettikleri anlaşıldığından Belediyemizin çöp tenekelerini sokak dışına bırakmaları şiddetle cezalandırılmak suretiyle bu mücadeleye ehemmiyet verileceğini memnuniyetle haber aldık.

Cizrede Saklı Nüfus

Cizre (Hususi) İkinci kânundan itibaren şimdiye kadar. İlçebayımız. Başarının varlığıyla ve nüfus memurumuz. Mu bittin özdemirin gayretleri tahminen 6000 kadın 700 erkek ve 500 kadar yeni doğumlar ve saklı kayıtlar yapılmıştır.

Gerek kazanın merkeziyle köyleri ve gerekse de nahiyeleri halkının 0/0 de 98 i cüzdan taşımaktadır. Hüviyet cüzdan olmayan hiç bir kimse bırakılmayacaktır. Bu faaliyet memleketin nüfus çokluğu bakımından büyük bir başarıdır.

Talik edildi

İstanbul (Hususi) Casusluk yaptıkları iddia edilen Doktor Fuat Sabit, Süleyman Nuri ve Rıza Bakırın ağır ceza mahkemesinde duruşmalarına devan edildi. Mahkeme Rıza Bakırın gösterdiği müdafaa şahitlerinden Hüseyin Afşor, Doktor Nadire Sadi, diş tabibi Madam Renerin dinlendiler. Muhakeme Müddeiumminin mütaleasını söylemesi için talik edildi.

Hüseyin Sarıhan

Diyarbakır (Hususi) Cerrah paşa hastanesinden terfi an Diyarbakır Nümunne hastanesi Rotken müteahhaslığına tayin olunan Dr. Hüseyin Sarıhan gelerek vazifesine başlamıştır.

Yarınki

Postalar

20/7, 939 Perşembe

Yarın sabah gelecek Tren postası yoktur.

Öğleden sonra saat 13,30 da Diyarbakır, Ankara, İstanbul Derik, Kızıltepe, Nusaybin ve saat 17 de Cizre, Idil, Midyat, Gercüş, Savur postaları gelecek ve saat 18 de Ekizpres Tren postası gidecektir.

Mektup kişesi saat 8 den 17 ye, Havale ve paket branşı da saat 8 den 15 şe kadar açıktır.

Bir Güneş nasıl doğdu hakkında

Muharrir İbrahim Necdet Göker, (Bir Güneş nasıl doğdu) adında bir kitap verdi, eser hakkında düşündüklerini yazmamı istedi.

Kitabın adına baktım. "Bir güneş nasıl doğdu," Çok güzel..

Güneş doğudan doğar; bizim yurd dünyanın doğusundadır. Öyleyse dedim, bu doğan güneş bizim güneştir. Büyük Türk zaferi, Türk inkılâbı ve bunların doğduğu baş.. Atanın başı..

Kitabı okumadan şunları düşündüm:

1 — Bizim güneş kitema sığmaz. Onu halâ tam büyüklüğü ile kitapta anlatabilen olmadı. Çünkü o ne tarih, ne psikoloji, ne edebiyat, ne felsefe, ne mantık. Onun adı bütün isimlerin, enerjinin kendisi; Türk inkılâbı.

2 — Bir eser yazılırken bir çok eser okunmalıdır. İçinde bize fazla bir şey öğretmiyen bir kitap, bir eser kelimelerin isinden ibaret bir yığın.. ve meselâ kömür yığını gibidir.

Bunun için şu kitapları okumak faydalı olur.

A - Atanın nutku.

B - Milli tarihimiz.. 4 cilt.. Bilhassa birinci ve dördüncü ciltler.

C - Türk inkılâbına bakışlar. Peyami Safanın.

D - İnkılâp dersleri. Recep Pekerin.

E - Yurd bilgisi. Afet ve Recep Pekerin.

F - Birinci Türk Tarih kongresi notları vs..

Bunlardan sonra kitabı okumaya başladım. İçin de bulduklarım şunlardı:

A - Zafer ve inkılabımızın nasıl yapıldığına dair hatıra

B - Mevzuun anlatılışında bol kelime

C - Heyecan.

Şuna kanaat getirdim.

1 — Bu kitabı halk okuyabilir.

2 — Bu kitap İbrahim Necdet Gökerindir İçindeki kifayet veya kifayetsizlik Sayın muharririn Ölçüsüdür.

Milli hatıralarını bir daha gözünde canlandırmak ve heyecanlanmak isteyenleri bu kitap bekliyor.

Zeki Teoman

RADYO

Türkiye Radyodifüzyon Postaları Türkiye radyosu Ankara radyosu

Uzun Dalga: 1648 m. 183 Kcs. / 120 Kvv.

Kısa Dalga: 19,74 m. 15195 Kcs. / 20 Kvv.

31,70 m. 9465 Kcs. / 20 Kvv.

Bu günkü program

9 -8-939 Çarşamba

12,30 Program.

12,35 Türk müziği Pl.

13,00 Memleket saat aya-
rı, ajans ve meteoroloji
haberleri.

13,15,14 Müzik Karışık
program — PI

19,00 Program.

19,05 Müzik Hafif müzik
— PI

19,30 Türk müziği Fasil
heyeti

20,15 Konuşma.

20,30 Memleket saat aya

rı, ajans ve meteoroloji ha-
berleri

20,50 Türk müziği

21,30 Haftalık posta ku-
tusunu.

21,45 Neşeli plaklar - R.

21,50 Müzik Tangolar
—PI

22,00 Müzik (küçük or-
kestra - şef Necip Aşkın)

23,00 Son ajans haberle-
ri, ziraat, esham, tahvilâr,
kambiyo, nukut borsası
(fiyat)

23,20 Müzik (cazbant pl.)

23,55 - 24 Yarınki pro-
gram.

günlük

PIYASA

Buğday	2	50
Arpa	2	40
Un (Bir çuval)	575	
Darı	2	50
Nohut	6	
Mercimek	3	
Pirinç	25	
Sade Yağ	95	
Tere yağı		
Zeytin yağı	70	
Yün	45	
Deri	50	
Badem	22	
Badem içi	97	
Ceviz		
Ceviz içi		
Mahlep	30	
Mazı	20	
Kesme Şeker	35	
Toz şeker	31	
Kahve	120	
Şabun	42	
Çay	350	
Kuru üzüm	20	
Pekmez	15	
Bal	45	

Çocuk

Çocuk Esirgeme Kurumu Genel merkezi tarafından çıkarılmakta olan (Çocuk) adlı derginin (146) Sayısı çıkmıştır.

Yurt yavrularının sağlık, sosyal Kültürel durumlarının inkişafına hizmet eden bu kıymetli dergiyi çocuklara çocuklu ana ve babalara tevsiye ederiz.

Yılda (1) Lira

Her gün binlerce yavruyu senin yardımın, senin şefkatine sinenin de barındıran Çocuk Esirgeme kurumudur.

Yılda 1 lira ver Çocuk Esirgeme kurumuna üye ol.

Çocuk Esirgeme Kurumu Çocuk bakıcı okuluna Kayıt şartları

Çocuk Esirgeme Kurumunun Ankara'daki Çocuk Bakıcı okuluna 7 Temmuz 1939 dan itibaren talebe kaydına başlanmıştır. Kayıt muamelesi Ağustos sonunda nihayet bulacaktır. Okul yatılı ve meccanidir. Dersler nazarı ve ameli olarak iki sene devam eder, diploma alanlar kurumun göstereceği yerlerde iki sene maaşlı çalışması taahhüt ederler.. Okula yalnız bayanlar alınır.

Kayıt ve kabul için şu evrak gereklidir:

1 — 18 yaşından aşağı olmamak,

2 — İlk mektepten diploma almış olmak, orta okul ve lise talebesi tercih edilir,

3 — Sıhhati yerinde, ahlâkı iyi olma,

4 — Okula yazılmak isteyenler, Ankara'da Çocuk Esirgeme umumi Merkezi Reisliğine, bir istida ile müracaat ederler.

5 — Kayıt için gerekli evrak şunlardır: Nüfus hüviyet cüzdamı, mektep diploması, sıhhat ve aşı kaâdi, iyi hal kâadi, üç fotoğraf.

P.T.T. Müdürlüğünden

Yazın otomobille, kışın hayvanla haftada üç defa posta nakletmek üzere Mardin - Nusaybin posta müteahhitliği 28/7/939 tarihinde açık eksiltmeye konuldu.

Aylık muhammen bedel 50 liradır. Müteahhit kat'i teminattan başka (1000) liralik idari kefalet de verecektir. Eksiltme 11/8/939 Cuma günü saat 14 de Mardin posta ve telgraf binasında yapılacaktır.

İsteklilerin kırkbeş lira muvakkat teminat ve mü-

teahhitlik yapabileceğine mahkumiyeti olmadığına iyi huy eshabından oluna dair vesaik okuryazar olmayanların da birer okuryazar vekil tayin ettiklerine dair vekâletname ile birlikte eksiltme saatından evvel komisyona müracaat etmeleri ilân olunur.

Şartnameyi görmek ve tafsilât almak isteyenler her gün merkezde Müdiriyyete Mülhakat da Şefliklere müracaat edebilirler.

28-1-5-9

İlk Öğretim

Maarif Vekâleti-
nin haftalık olarak
çıkarmağa devam
ettiği (İlk Öğretim)
gazetesinin (8) ncü
nüşhası da Matba-
amıza gelmiştir.

Muallimlerle ta-
lebelerimiz için fay-
dalı yazılarla süs-
lenmiş olan bu gü-
zel gazeteyi oku-
yucularımıza hara-
retle tavsiye ede-
riz.

Yurtdaşı!
Kızılay, Yurtta ölüm ve Şekatin
Arasına Kanad Gerer.

Yitik

Mardin Cümhuriyet ilk
Okulundan 1936 senesinde
aldığım Okul Şehadetna-
memi kaybettim Yenisini
Çıkarttıracağım dan eskisi-
nin Hüküm olmiyacağını
ilân ederim.

T. Ker M. Celâl oğlu
Sadettin Yardımcı.

YURTDAŞ!

Türk evinin şe-
refli ananesi kiler-
dir.

Kavanoz, kava-
noz reçelleri, şişe
şişe şurupları olma-

yan bir ev, Çocuk-
suz bir yuva kadar
tatsızdır.

Bu güzel anane
mizi yaşatalım.

Yuvanın saadet ve varlığını doğuran,
Aile düğümünü kuvvetlendiren çocuktur
Çocuğu sev. Sevmekten mahrum bakes
yavruları da hatırla Yılda bir lira ver
Çocuk Esirgeme Kurumuna üye ol.

Ana

Çocuk Esirgeme
Kurumu Genel Mer-
kezi tarafından çı-
karılmakta olan
(Ana) adlı derginin
(15) Sayısı çıkmıştır
Yurt yavrularının
Sağlık, Sosyal Kül-

türel durumlarının
inkişafına hizmet
eden bu kıymetli
dergiyi çocuklara
çocuklu ana ve ba-
balara tavsiye ede-
riz.

Eski Gazeteler

Okunan gazeteleri Çocuk Esir-
geme kurumuna verirseniz
kimsesiz yavrulara yardım
etmiş olursunuz.

Yurddası!

Çok para kazanıp yuvamı şen, yavrularını
mes'ut edeyim düşüncesile kaçakçılık yapanlar
sonuncunda yuvasız ve yavrusuz kalırlar.

YURTDAŞ!

Türk Hava Kurumuna

Yardım Et

Buyardım en bü-

yük bir yurd bor- cudur.

Yurtdaşı!

Yurdun en uzak köşesindeki Yoksul Yav-
ruların sağlığına erişebilmek için Yılda bir
Lira verip Çocuk Esirgeme Kurumuna Üye
olalım ...

Yurtdaşı!

KURDUĞUMUZ FABRİ- KALAR VE YAPTIĞIMIZ DEMİRYOLLAR

Hep ulusun biriktirme gücüne
dayanır.

Bu gücü arttırmak hep senin
elindedir